

КАДРИ БУДОВАМ

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА У 1932 РОЦІ

З ВЕЛИКОДНЕМ!

**Христос
Воскрес!**

№5 (1772) КВІТЕНЬ-ТРАВЕНЬ 2019

Голова Одеської регіональної організації
НСЖУ, Заслужений журналіст України
Ю.А.Роботін
Світлина Ольги Кириченко

23-24 квітня 2019 р. відзначалося 60-річчя створення Національної спілки журналістів України. Саме у ці дні, у 1959 році в Києві відбувся перший з'їзд журналістів тоді ще радянської України.

Потужна творча спілка вітчизняних журналістів є великою силою у боротьбі за ідеали добра, правди, за право людей на правдиву, вільну від викривлень, неупереджену інформацію. Національна спілка журналістів України – найбільша з творчих спілок нашої держави. Від душі щиро вітаємо членів Національної спілки журналістів України, і, перш за все, великого друга і випускника нашої Alma mater –

голову Одеської регіональної організації НСЖУ, Заслуженого журналіста України Юрія Анатолійовича Роботіна з цією знаменною датою!

**Редакція газети
"Кадри будовам"**

ТОРЖЕСТВЕННОЕ ОТКРЫТИЕ ОБНОВЛЕННОГО ЧИТАЛЬНОГО ЗАЛА В АРХИТЕКТУРНО-ХУДОЖЕСТВЕННОМ ИНСТИТУТЕ

В марте этого года состоялось торжественное открытие обновленного и отремонтированного читального зала библиотеки нашей Академии в Архитектурно-художественном институте. Инициатором, вдохновителем, автором и главным действующим лицом воплощения этого прекрасного проекта стал директор Архитектурно-художественного института профессор Валерий Павлович Уренев. Будучи любителем и почитателем книги, обладателем крупнейшей в Украине личной библиотеки по архитектуре (которую он собирает всю жизнь), Валерий Павлович подошел к благоустройству, обновлению и модернизации читального зала в институте с присущим ему безупречным художественным вкусом и проявил свой творческий потенциал и многолетний опыт. При ремонте были использованы современные отделочные материалы. Интерьер выдержан в сдержанном репрезентативном современном стиле. Возведена стеклянная перегородка-стена, а помещения оснащены новыми стеллажами, столами и стульями. Полностью переделана отопительная система, заменены окна и двери. Интерьер украсили дизайнерские светильники, автором которых является наш выпускник.

Торжественный момент открытия обновленного читального зала АХИ ОГАСА

Отдельная история с часами, установленными в этом помещении. Её поведал собравшимся ректор Академии профессор Анатолий Владимирович Ковров. Оказывается, чтобы найти подходящие к созданному интерьеру часы, Валерий Павлович искал их по всей Одессе. Торжественный момент открытия обновленного светлого, красивого читального зала собрал вместе студентов, преподавателей, сотрудников, библиотекарей. Важность происходящего подчеркнули своим присутствием и участием руководители нашего вуза – ректор, профессор А. В. Ковров, про-

ректоры – профессор Ю. С. Крутий и доцент С. А. Кровяков. Анатолий Владимирович поздравил и поблагодарил Валерия Павловича и всех, кто принимал участие в ремонте зала и передал очень ценный дар в новый читальный зал – большеформатное издание в восьми томах Г. В. Барановского «Архитектурная энциклопедия второй половины XIX века». Интересно отметить, что выдающийся архитектор, историк архитектуры и издатель Гавриил Васильевич Барановский (1860-1920) был уроженцем Одессы. От себя лично профессор В. П. Уренев подарил читальному

залу книги по искусству. Заведующий кафедрой Дизайна архитектурной среды, доктор архитектуры, профессор Александр Борисович Василенко подарил книгу-альбом народного архитектора Украины, доктора архитектуры, профессора Юрия Михайловича Шкодовского (ректора Харьковского национального университета строительства и архитектуры).

Директор библиотеки Академии Светлана Петровна Мовчан сердечно поблагодарила ректора и директора Архитектурно-художественного института за такой прекрасный зал и за подаренные уникальные книги, которые займут почетное место в библиотеке. А ещё Валерий Павлович рассказал, что в ближайшем будущем в читальном зале будут установлены компьютеры и wi-fi зона. Для студентов, аспирантов и преподавателей Архитектурно-художественного института чудесный и обновленный зал открыл свои двери. По-прежнему вас обслуживает доброжелательная, хорошо знающая библиотечное дело, библиограф Ирина Анатольевна Можаяева.

**Г. Н. Ролевич,
библиотекарь 1 кат.,
Ю. А. Письмак**

ВІТАЄМО З ЮВІЛЕЄМ

Кандидат технічних наук, доцент
Чорна Лілія Валентинівна

24 квітня 2019 р. відзначала свій Ювілейний День народження Лілія Валентинівна Чорна – кандидат технічних наук, доцент кафедри Архітектурних конструкцій нашої Академії. Лілія Валентинівна – талановитий педагог, досвідчений викладач-лектор, постійно знаходиться в оточенні студентів, які прагнуть навчатися і консультуватися саме у неї. Вона заслужила велику повагу і авторитет серед колег. Доцент Л. В. Чорна дуже багато уваги приділяє методичній роботі і має вагомий здобутки і значний творчий доробок у

цій царині. Лілія Валентинівна – дуже доброзичлива, інтелігентна, чудова людина, яка щедро ділиться своїм багатим досвідом, знаннями, не тільки зі студентами, а й з молодшими колегами, для яких вона – наставник і взірць для наслідування. Все своє життя Л. В. Чорна присвятила викладацькій роботі в нашій Академії. Сотні і тисячі випускників нашої Alma mater, які працюють в багатьох країнах світу, добрим словом згадують свого улюбленого викладача.

Шановна Ліліє Валентинівно!

Щиро вітаємо Вас з Ювілейним Днем народження і бажаємо Вам усього самого найкращого: щастя, міцного здоров'я, добробуту і натхнення на наступні творчі звершення.

Ректорат, Профспілковий комітет співробітників, колектив кафедри Архітектурних конструкцій, редакція газети «Кадри будовам»

ЗОЛОТА МЕДАЛЬ ПРОФЕСОРА А.О. ГОРБЕНКА

Народний художник України А.О.Горбенко на відкритті своєї персональної виставки в Одеському музеї західного та східного мистецтва. Світлина Олени Аль-Хадж

Рішенням Президії Національної академії мистецтв України №3/18 від 21 березня 2019 р. професор кафедри Образотворчого мистецтва АХІ ОДАБА, Народний художник України **Горбенко Анатолій Олександрович** нагороджений Золотою медаллю Національної академії мистецтв України.

Щиро вітаємо з високою нагородою!

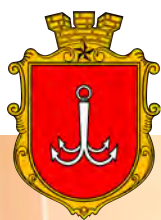
21 ЧЕРВНЯ 2019 РОКУ ВІДБУДЕТЬСЯ ДЕНЬ ЗУСТРІЧІ ВИПУСКНИКІВ НАШОЇ АКАДЕМІЇ

21 червня 2019 року о 15:00 Одеська державна академія будівництва та архітектури зустрічатиме своїх випускників 1954, 1959, 1964, 1969, 1974, 1979, 1984, 1989, 1994, 1999, 2004, 2009 та 2014 років.

Зустріч випускників нашої Alma mater - це завжди важлива і хвилююча подія для нашої Академії, яка надихає на подальші звершення.

Місце зустрічі - вул. Дідріхсона, 4.

ТРИУМФ ОДАБА

Пам'ятна фотографія з лауреатами Муніципальної премії "Культурна столиця"

19 квітня 2019 року у головному (сесійному) залі Одеської міської ради відбулася урочиста церемонія нагородження лауреатів муніципальної премії «Культурна столиця». Ця премія

– **Уреньов Валерій Павлович** – директор Архітектурно-художнього інституту Одеської державної академії будівництва та архітектури, Заслужений архітектор України, доктор архітек-

тури, професор, член Правління Одеської обласної організації НСАУ; від Одеської обласної організації Національної спілки художників України – **Горбенко Анатолій Олександрович** – Народний художник України, голова Правління Одеської обласної організації НСХУ, професор кафедри Образотворчого мистецтва Архітектурно-художнього інституту Одеської державної академії будівництва та архітектури; від Одеської регіональної організації Національної спілки

Голова Одеської регіональної організації НСЖУ Ю.А.Работін в сесійній залі Одеської міської ради

журналістів України – **Письмак Юрій Олександрович** – журналіст, редактор газети «Кадри будовам», дослідник культурної спадщини Одеси, член Одеської регіональної організації НСЖУ, Одеської обласної організації НСАУ, Одеської обласної організації НСХУ.

Вітаючи видатних діячів куль-

Нагородження директора АХІ професора В.П.Уреньова

Народний художник України, професор А.О. Горбенко одержав почесну нагороду з рук Одеського міського голови

була заснована у 2016 році. Номінантів на нагородження премією «Культурна столиця» обирають на засіданнях Правління місцевих відділень Національних творчих спілок України, які провадять свою діяльність в Одесі. Щорічно премією нагороджуються по дві людини від кожної з вісьмох організацій – шістнадцять видатних діячів культури і мистецтв. За результатами 2018 року премією «Культурна столиця» також були відзначені представники вісьмох творчих спілок. Особливої уваги заслуговує той факт, що у цьому році лауреатами премії стали три співробітники нашої Академії: від Одеської обласної організації Національної спілки архітекторів України

Визнання надихає на нові творчі звершення. Одеський міський голова Г.Л.Труханов і редактор газети "Кадри будовам" Ю.О.Письмак

тури і мистецтв, Одеський міський голова Геннадій Леонідович Труханов відзначив, що Одеса робить унікальною саме різноманітність культур. «Одеса – це інтеркультурна столиця України. Ми створюємо усі умови для того, щоб кожна народність мала можливість передати майбутнім поколінням свої традиції та звичаї, представляти їх гостям нашого міста. А одеський досвід об'єднання Потьомкінськими сходами культур двох країн – Туреччини і Греції – визнаний однією з найкращих практик міжкультурної взаємодії серед європейських міст», – підкреслив Геннадій Труханов.

Світлини з офіційного сайту Одеської міської ради

До 220-річчя від дня народження письменника

220 років тому, 20 травня 1799 року, в місті Турі в сім'ї Бернара-Франсуа і Анни-Лаури Бальзак народився хлопчик, якому судилося вписати своє ім'я золотими літерами в історію світової літератури.

Важливі сторінки біографії Оноре де Бальзака пов'язані з Україною. Згадаємо слідом за Андре Моруа, що першого листа від майбутньої дружини, отриманого письменником, було відіслано з Одеси 28 лютого 1832 року. Підписано воно було лаконічно і загадково: «Чужоземка»... А. Моруа пише: «То була графиня Евеліна Ганська, уроджена Ржевуська, що належала до знатного польського роду, тісно пов'язаного з Росією; у 1819 році вона вийшла заміж за Венцеслава Ганського, предводителя дворянства на Волині, який був на двадцять два роки старший від неї. Її сестра Кароліна, жінка незвичайної краси і тонкого розуму, залишила свого першого чоловіка, п'ятидесятирічного Ієремію Собанського, заради російського генерала Вітта, з яким відкрито жила протягом п'ятнадцяти років. Цей «офіційний зв'язок» не заважав їй кокетувати з Міцкевичем і Пушкіним... Цар вважав Кароліну Собанську жінкою небезпечною і однаково підступною як у коханні, так і в політиці. Дами з цього роду мали пристрасть до видатних людей». У цій цитаті з біографічного роману «Прометей або Життя Бальзака» звертає на себе увагу те, що люди, імена яких згадуються, пов'язані з Одесою. Автор однієї з найважливіших в одесиці книг «Стара Одеса. Історичні нариси і спогади» Олександр де-Рібас, передуючи описання про побут і звичаї Рішельєвського ліцею, запитує читача: «Чи пам'ятаєте ви Бальзака та його психологічний етюд про Луї Ламбера?...». В Одесі Бальзака пам'ятали. Цікаво відзначити, що і наше місто не обійдене увагою великого письменни-

ка. Згадаємо роман «Батько Горіо», який вперше був опублікований Бальзаком в журналі «Паризький огляд» у грудні 1834 – лютому 1835 рр. Вмираючий старенький батько, «татусь Горіо», якого залишили дочки, проголошує такі слова: «...Ім потрібні гроші, а я знаю, куди поїхати їх заробити. Я дока, я наживу мільйони...»; «Я поїду до Одеси робити крохмаль. Я їду до Одеси робити вермішель. Я знаю спосіб. З моїм проектом можна нажити мільйони. Про це ще ніхто не думав. Під час перевезення вермішель не псується, як зерно чи борошно». Навіть вмираючи, старий мріяв про те, як допомогти своїм донькам: «Боже мій! Якщо мене не буде, то хто поверне їм багатство? Хочу їхати до Одеси заради них... до Одеси, робити вермішель...»

Зустріч з Україною у вересні 1847 р. викликала захоплення Бальзака: «Це пустеля, царство хлібів, це прерії Купера з їх безмовністю. Тут починається український чорнозем, шар чорного і жирного ґрунту товщиною в п'ятдесят футів, а часто і більше, її ніколи не дообрюють...» А ось цікаве враження письменника від зустрічі з Києвом: «Ну ось, я бачив Північний Рим... місто з трьомастами церквами, з багатством Лаври і Святою Софією українських степів. Непогано подивитися на це разок. Прийняли мене надзвичайно гостинно. Чи повірите, один багатий мужик прочитав усі мої твори, щотижня він ставить за мене свічку у церкві Св. Миколая і обіцяв дати грошей слугам сестри пані Ганської, якщо вони повідомлять йому, коли я приїду ще раз, оскільки він хоче побачити мене».

Обряд шлюбу Оноре де Бальзака і Евеліни Ганської відбувся 11 березня 1850 року в Бердичівському костелі Св. Варвари. «Хочеться думати, що гостюючи в Україні, Бальзак був щасливий...» – пише Моруа.

Автор «Людської комедії», великий художник слова Оноре де Бальзак любив мистецтво, писав про художників, був пристрасним збирачем творів мистецтва і неперевершеним майстром опису інтер'єру. Він з таким знанням предмета змальовував внутрішній простір будинків, в яких розвивалися події його романів, що навіть професійний мистецтвознавець віддавав би належне його величезній ерудиції і смаку. Перед очима виникають прекрасні гобелени, дорогоцінні комоди роботи Шарля Буля, декоровані інкрустацією з панциру черепахи і перламутру, меблі у стилі Людовика XV,

у стилі Імперії...

Енгельс відзначав у одному з листів, що Бальзак найбільше симпатизував аристократам і аристократкам. «...Його симпатії на боці класу, засудженого на вимирання», – пише Енгельс, який, як кажуть, був також пристрасним і дуже вимогливим збирачем живопису. Як можна було поєднувати комуністичні ідеали зі свого роду стяжательством? Однак, і Енгельс і Маркс дуже високо цінували творчість Бальзака. А у тому, яке хороше життя можна побудувати, попередньо знищивши усіх аристократів і аристократок, жителі так званого пострадянського простору переконалися на власному досвіді... І це, на мій погляд, дуже сумно. Можливо, саме тому ми знову і знову звертаємось до таких історичних постатей, як Михайло Семенович Воронцов (пам'ять про якого така дорога нам, одеситам), намагаючись розглядіти у цих найкращих представниках того стану, на боці якого були симпатії великого сина французького народу, тіриси і якості, котрі ми не вберегли... Можливо, саме в цьому одна з причин тих лих, котрі переживає наша країна вже багато років. Та Україна, зустріч з якою викликала таке захоплення і ентузіазм в душі Бальзака. Геній майже завжди пророк...Сьогодні Бальзак сучасний і актуальний. Він з нами.

Одним з найкращих ілюстраторів творів Бальзака визнано знаменитого французького художника Гюстава Доре (1832-1883). Ось що пише про це мистецтвознавець В. Турова: «У 1854 році виходить з ілюстраціями Доре «Гаргантюа і Пантагрюель» Рабле, а в наступному році – «Бешкетні оповідання» Бальзака. Поява цих книг була новим етапом в історії книжкової графіки: Доре створив абсолютно новий тип ілюстрованої книги, в якій рисунок служить не прикрасою, а такою ж важливою і невід'ємною частиною книги, як і текст. Рисунки безпосередньо і жваво виростають із змісту книги, зупиняють увагу читача на важливих моментах оповіді, формують зорове уявлення про героя літературного твору... Доре вдалося знайти те щасливе співвідношення рисунка і тексту, коли вони зливаються в єдине органічне ціле і створюють книгу як витвір мистецтва. Ілюстрації до Рабле і Бальзака принесли Доре славу найкращого книжкового графіка Франції». Згадавши знаменитого ілюстратора «Бешкетних оповідань» Бальзака, хочу зауважити, що не виключено, що сам Гюстав Доре – художник

зі світовим іменем, бував у Одесі. Можливо, саме тут були створені деякі його твори. Один відомий одеський мистецтвознавець, який просив не згадувати його ім'я в пресі, розповів мені про те, що одного разу його попросили провести експертну оцінку однієї картини, на якій стояв підпис Доре. Однак ступінь майстерності, з якою була виконана ця картина, не дозволив експерту повірити в те, що її автор – такий уславлений художник. Правда, у статті про Доре в Енциклопедичному словнику Брокгауза і Ефрона говориться про те, що будучи прекрасним графіком, в живопису Доре так і не піднявся вище посередності. Однак така оцінка може бути дещо суб'єктивною і упередженою. Не слід також забувати і про те, що мова йде про «посередність» XIX століття. Тобто від великого художника чекали більшого. Але дивлячись на «Шотландський краєвид» роботи Г. Доре, що зберігається в Петербурзькому Ермітажі, думка про те, що це живопис «посередній» навіть не спадає на думку. Облишмо це визначення на совісті критиків. Той же Бальзак писав: «Образи, якими засипали Делакруа і Енгра, сприяли їхній популярності не менше, ніж славослов'я фанатичних прихильників». Так ось, гортаючи настільну книгу любителя одеської старовини – працю О. де-Рібаса «Стара Одеса. Історичні нариси і спогади», на сторінці 264, де мова йде про одеських красунь 60-х років XIX століття, знаходжу таку інформацію: «А пані Зільберг, відома своїм ставленням до графа Лідерса, – вона тут, на бульварі, зі своєю красунею-донькою, яка згодом вийшла заміж за Доре».

Твори Бальзака не перестають надихати художників і в наші дні. Ваш покірний слуга не уникнув подібного впливу, створивши за мотивами творів письменника невеличку акварельну картину «У антиквара» (1995 р.). Вибір теми не випадковий. Але ж ця робота створювалася спеціально для мого вчителя – знавця і цінителя французької культури, академіка В. А. Лісенка (1937-2016). Очолюючи «Альянс Франсез» в Одесі, Вадим Андрійович багато робив для зміцнення культурних зв'язків між нашими країнами. Приємно відзначити, що в рік 220-річчя великого французького письменника міцніють узи дружби між Україною і Францією. Хочеться сподіватися, що дружні зв'язки між народами України і Франції міцнітимуть. Нехай ця дружба буде найкращим пам'ятником великому художнику слова.

Юрій Письмак

500 РОКІВ ПАМ'ЯТІ ЛЕОНАРДО ДА ВІНЧІ

Другого травня 1519 року у невеликому французькому місті Клу (недалеко від Амбуаза) помер Леонардо да Вінчі.

Геній італійського народу, Леонардо народився у Вінчі. Він був одним з найвидатніших людей, що з'явилися в історії людства. Леонардо да Вінчі був унікальною людиною. Займався одночасно різними напрямками творчості: живописом, скульптурою, музикою, наукою, винахідництвом, технікою. У кожній з цих царин він був видатним фахівцем, який творчо рухав їх уперед. У відповідності із звичаєм, який панував у ті часи, вчений працював для значних меценатів, здебільшого – для Лодовіко Моро (сина Франческо Сфорца), Чезаре Борджіа і для французького короля Франциска I. Протягом свого життя він багато разів змінював місце проживання. Леонардо об'їздив усю Італію: Флоренцію, Венецію, Мілан, Мантую, Парму, Рим, а останні роки життя провів у Франції. Наукова і винахідницька діяльність Леонар-

дардо залишив майбутнім поколінням незчислену кількість ідей відносно технічного вирішення різноманітних проблем у різних галузях. На тисячах ескізів, з яких багато зберіглося до сьогодні, Леонардо показав проекти пристроїв та машин, які на багато віків випереджали його епоху. Йому не вдалося практично втілити багато з своїх ідей. Часто Леонардо задовольнявся лише визначенням можливості практичного використання у техніці теоретичних досягнень науки. Він не друкував своїх праць, тому вони не могли слугувати поштовхом для інших, пізніших винахідників, хоча, можливо, його ескізами скористалася невелика група вчених італійського Відродження: Джеронімо Кардано (1501-1576), Джанбатіста Бенедетті (1530-1590), Гвідобальдо дель Монте (1545-1607), Бернардіно Бальді (1553-1617).

Леонардо завжди вважав, що наука мусить служити техніці. Тому немає нічого дивного у тому, що він особливо цікавився тими дослідженнями, які могли зрушити уперед технічне устаткування й методи. Він був першою людиною, яка зайнялася такими питаннями теорії будівельної механіки, як знаходження рівнодіючої кількох сил, або розкладання сили на складові. Він займався проблемою роботи балок при вигину, питаннями розпору арок, теорією похилих площин. Розмірковуючи над сутністю і поняттям сили, він впровадив

вимірював швидкість течії у різних місцях живого перерізу каналів.

Важко визначити, чи можна вважати Леонардо да Вінчі інженером. Справа у тому, що його буйна творча фантазія не супроводжувалась тверезою практичною оцінкою проектів. В душі Леонардо художник мав перевагу над інженером. Він розробив багато проектів у галузі гідротехніки, містобудування, архітектури, меліорації, створив низку моделей різноманітних споруд (здебільшого – храмів). Леонардо значно вдосконалив знаряддя, що використовувалися у гідробудівництві. Він впровадив затвори шлюзів, що повертаються на петлях і спорядив їх отворами для вирівнювання рівня води у камері шлюзу і у каналі до відкриття воріт. Цілком ймовірно, що Леонардо будував якісь будівлі, але ми не в

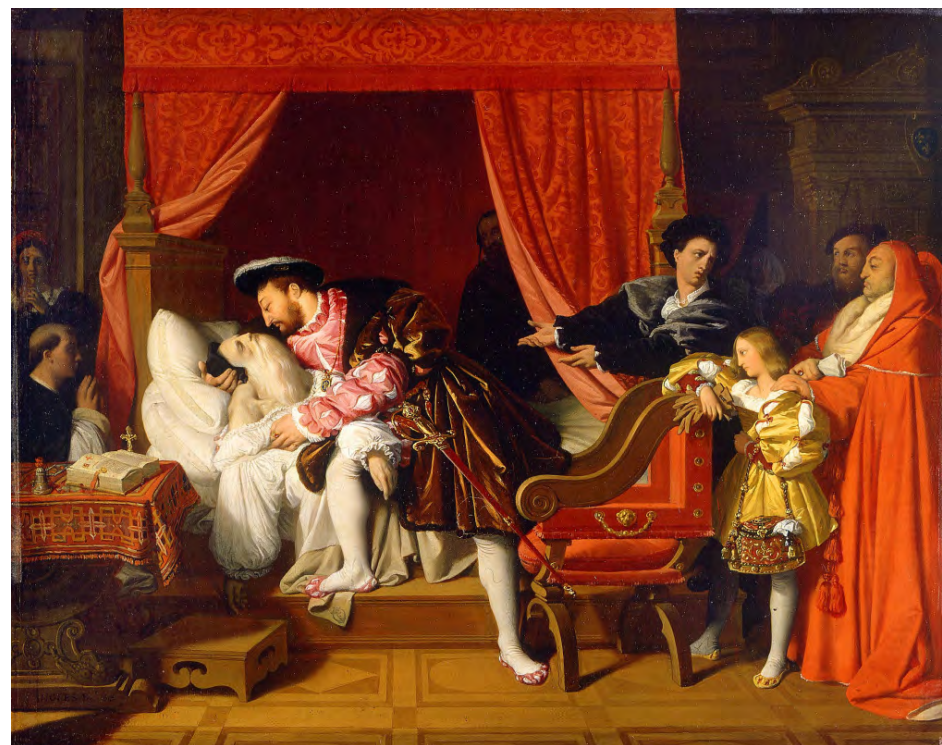

Леонардо да Вінчі "Спаситель Світу"

циск I обіцяв йому значну пенсію. У Франції він збудував канал Амбуаз – один з небагатьох об'єктів, споруджених Леонардо. Деякі скептично налаштовані дослідни-

Леонардо да Вінчі "Мона Ліза"

Енгр "Смерть Леонардо да Вінчі"

до мала вельми оригінальний характер. Він займався у широкому обсязі науковими дослідженнями, проводив наукові експерименти, займався відкриттям законів природи. Маючи розвинену творчу фантазію, яка часто межувала із геніальним передбаченням, Ле-

у теорію фундаментальну ідею статичного моменту – величини сили, помноженої на відстань до точки, відносно якої розраховується момент. Не виключено, що Леонардо у цій царині провів низку експериментів. Він вивчав течію річок, зокрема, поблизу мостових опор, і

зміг зараз встановити, які саме архітектурні витвори можна приписати саме його творчості. Ми знаємо тільки, що він займався будівництвом каналів й укріплень. Він займався фортифікацією протягом 1502-1507 рр., коли знаходився на службі у Чезаре Борджіа. Він розробив тоді проекти низки вдосконалених машин, і, зокрема, броньованої коляски, яка мала значну вогневу силу для захисту: цю коляску можна вважати прообразом танків. Леонардо займався також питаннями використання літальних апаратів.

Коли Леонардо постарішав, йому не знайшлося місця на батьківщині. Він зник до безперервного захоплення, яке оточувало його усе життя, і так і не зміг приміритися з появою нових зірок першої величини, і, перш за все, Рафаеля Санті й Мікеланджело Буонарроті. Він образився на римського папу Лева X, на якого він покладався, але який явно віддавав перевагу його суперникам, і поїхав до Франції, де прихильний до нього Фран-

ки вважають, що у технічному прогресі людства Леонардо да Вінчі зіграв не дуже велику роль. Він дав людству значно більше своїм мистецтвом, забезпечивши собі, зокрема, завдяки своїм картинам, тривке місце в історії культури. Дивовижна всебічність геніального італійця залишиться назавжди незабутнім рекордом. І сьогодні, через п'ять століть розвитку усіх галузей творчості, чи знайдеться у світі людина, яка змогла б, подібно Леонардо, досконало опанувати багато галузей знання і мистецтва?

Болеслав Орловський
переклад Юрія Письмака

Від редакції додамо: На жаль, великий Леонардо да Вінчі (1452-1519) так і не захистив дисертацію. Слід також згадати, що картина «Спаситель Світу» («Сальватор Мунді»), (1500 р. 65,7x45,7 см), яка приписується пензлю Леонардо да Вінчі, була продана у листопаді 2017 р. на аукціоні Крістіс за 450 мільйонів доларів США і стала найдорожчим витвором мистецтва

ОСТАННЄ ІНТЕРВ'Ю ВІТЕРАНА...

В листопаді 2018 р. мені випала велика честь взяти інтерв'ю у Юрія Федоровича Тугаєнка. Частина нашої бесіди була присвячена подіям Другої світової війни 1939-1945 рр. Так розпорядився час, що саме це інтерв'ю стало останнім для видатного вченого та викладача. Юрій Федорович воював на фронтах Другої світової війни і поділився своїми спогадами.

– Вы принимали участие в освобождении Болгарии, Румынии Венгрии, Югославии, Австрии. Какие события запомнились больше всего?

– В Болгарии было очень просто. Мы переправились на ту сторону, окружили гарнизон, который был в казармах. Там начальство договорилось. Мирным путём Болгария перешла на сторону Советского Союза. В этой стране мы были около недели. Следующая была Венгрия. После Ясско-Кишиневской операции наша 320 дивизия была на передовой. Наступала. Была подготовка 40 минут, и наша дивизия пошла в наступление, окружила группировку. Нас сразу сняли и перебросили в Венгрию.

– Как развивались события в Венгрии?

– В Венгрии самое сложное – это Будапешт. Он очень сложный город. Там есть река Дунай. На левом берегу Пешт. Это основная часть города, которая находится в надпойменной террасе Дуная и Буда. Буда – это горы. На отдельных участках гор выравнивалась площадка и строился кварталчик из трех-четырёхэтажных домов. Много таких кварталчиков было вокруг Будапешта. Именно в гористой части. Они назывались по-разному: «будакешти», «будаэшти», «будафог». Маленький городок, как в Одессе жилой квартал. Тут бои шли около месяца.

– Какие бои были самыми жестокими?

– Я был в пехоте, сержантом, командиром отделения. Разные были эпизоды... Очень разные. Помню такой эпизод. Мы строем полубегом переходили на какой-то участок, когда получили приказ командира роты. Затем нам встретился генерал. На передовой это редкость. Я в первый раз видел генерала на передовой. Он остановил командира и попросил прочесать участок. Командир сказал, что получил другой приказ. Генерал отменил все приказы и настоял выполнить его. Мы образовали цепь и пошли в наступление. На этом участке была самоходка. Как только мы пошли, получили очередь из пулемета. Залегли. Мы с начальником оказались во фланге. Увидели самоходку. Я признался, что плохо вижу, поэтому стрелять не могу. Он пару раз выстрелил, и самоходка ушла.

– Юрий Федорович, что было самое сложное в это страшное время?

– Самое сложное... Война всегда сложная... О ней трудно рассказать. Любой рассказ не передаст те чувства, которые возникали во время войны. Война есть война. Не предвидишь всего того, что может случиться. Для меня самым сложным была война в пределах Буда. Это гористая местность. Были неожиданные препятствия. Я помню один случай, когда нужно было перебежать площадь с командиром роты. В углу ворота, а перед ними штабель брёвен 2 м шириной и 1,5 м высотой. Нельзя стать в полный рост. Мне в этой ситуации помогло то, что когда готовилась Ясско-Кишиневская операция, мне удалось окончить курсы снайперов. Я не считал себя снайпером, потому что им мог быть только солдат. Сержант или лейтенант выполняли совершенно другие обязанности. Мы перебежали с командиром роты площадь, но не успели добежать до ворот и спрятались за штабель брёвен. Командир был отчаянный. Он смотрит и хочет перебежать дальше. Я ему говорю, что с угла бежать нельзя. Снайперы целятся именно на угол. Поэтому надо отойти назад на 4 шага и с этой точки бежать. Тогда снайпер собьётся и удастся убежать. Он попросил меня бежать первым, но я отказался, потому что преимущество было у первого. Он побежал первым, я сразу за ним. Я не должен был дать снайперу одуматься. Мы спаслись. Хотел представить меня к награде за то, что я спас жизнь командира. Я ответил: «Самое главное мы получили – это жизнь».

**Г.І. Макушина, к.і.н., доцент
кафедри Українознавства**

26 апреля 2019 г. на 94-м году жизни перестало биться сердце фронтовика, ученого, педагога, изобретателя, члена Совета по защите кандидатских и докторских диссертаций, доктора технических наук, профессора

ТУГАЕНКО ЮРИЯ ФЕДОРОВИЧА

Юрий Федорович родился 25 октября 1925 г. в семье учителей. Жил и учился в г. Одессе. Через два дня после ее освобождения (12 апреля 1945 г.) ушел на фронт. Воевал в Румынии, Болгарии, Венгрии, Югославии, Австрии в составе войск 3-го Украинского фронта. Награжден двумя медалями «За отвагу», «За взятия Будапешта», «За победу над Германией в Великой Отечественной войне».

После окончания Одесского инженерно - строительного института (1951 г.) работал начальником технического отдела треста «Дагсельстрой» в г. Махачкале. С 1952 г. кадровая служба в железнодорожных войсках на строительстве ж/дороги Улан-Батор - Пекин. Был начальником лаборатории (в звании лейте-

нанта на должности майора). В 1957 г. уволен в запас по сокращению штатов.

С 1957 г. начал работать в Одесском инженерно-строительном институте. Прошел путь от заведующего лабораторией до заведующего кафедрой.

Своими разработками в области фундаментостроения Юрий Федорович известен далеко за пределами Украины. Впервые в Одессе предложил для высотных домов применять монолитные фундаментные плиты. Разработал способ выравнивания кренов зданий с помощью односто-

2 мая 2019 года перестало биться сердце

редактора многотиражной газеты «Кадри будовам» Одесской государственной академии строительства и архитектуры

СТАСЕЛЬКОВОЙ СВЕТЛАНЫ ПАВЛОВНЫ

Светлана Павловна родилась 27 марта 1934 года в г.Ново-Экономическ, Донецкой области.

В период Великой Отечественной войны была эвакуирована с матерью в Саратовскую область. В 1952 году окончила среднюю школу и поступила в Одесский государственный университет им. И.И. Мечникова. Окончила филологический факультет в 1957 году. Работала библиотекарем в массовой библиотеке № 5. Продолжительное время (с 1960 по 1967 гг.) работала литсотрудником многотиражки Трамвайно-троллейбусного управления «Міський електротранспорт».

С апреля 1967 года редактор многотиражной газеты Одесского инженерно-строительного института «Кадри будовам».

С 1969 года работала в должности члена сценарно-редакционной коллегии Одесской киностудии. Светлана Павловна была редактором фильма об обороне Одессы «Поезд в далёкий август», как редактор участвовала в подготовке к запуску в производство сценария фильма «До последней ми-

ронного замачивания без отселения жильцов. Принимал активное участие в усилении фундаментов оперного театра, кирхи и других архитектурных памятников. Разработал новую методику полевых испытаний грунтов сваями. Неоднократно входил в авторские коллективы при разработке нормативных документов.

Им опубликовано более 300 научных работ, из которых 5 монографий, свыше 20 авторских свидетельств, 3 патента. Ю.Ф.Тугаенко руководил аспирантами и консультировал докторантов. Награжден знаком Министерства образования и науки Украины «За научкові досягнення».

Исключительная добросовестность, честность, доброжелательность к людям снискали глубокое уважение и авторитет среди студентов, преподавателей и всех соприкасающихся с ним специалистов.

Ректорат, Профком сотрудников и коллектив кафедры Оснований и фундаментов ОГАСА выражают соболезнование родным и близким покойного.

Светлая память о Юрии Федоровиче Тугаенко навсегда останется в наших сердцах.

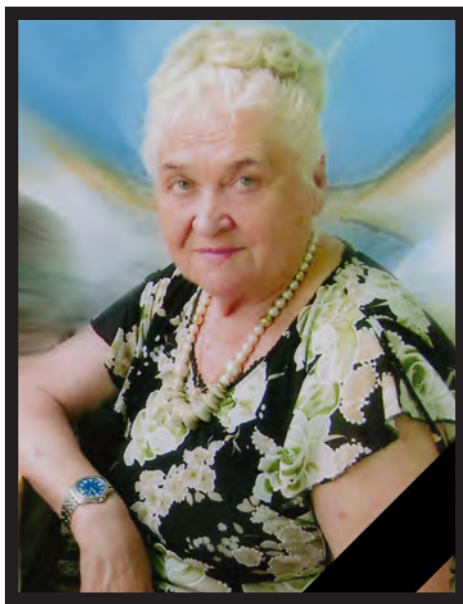
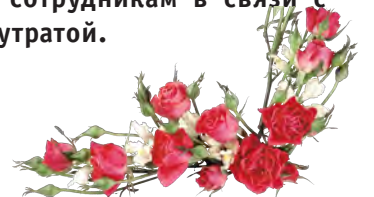

дут всегда благодарны Светлане Павловне как наставнику. Хотя, казалось бы, что может быть общего в этих профессиях – строитель и журналист? Но общее есть: журналист – строитель человеческих душ.

Светлана Павловна была отмечена многими наградами: званием лауреата «Золотое перо» и «Люди дела», занесена в Почётную книгу газеты «Вечерняя Одесса», награждена Почетной грамотой муниципального литературного конкурса имени К.Г. Паустовского, знаком-медалью «Журналістська гідність», наградами Одесской государственной академии строительства и архитектуры, Почётной грамотой МОН Украины, Почетной грамотой Национального союза журналистов Украины «За вагомий внесок у розвиток мас-медіа України», Почетными грамотами Одесской облгосадминистрации.

Светлая память о замечательном журналисте и редакторе Светлане Павловне Стасельковой навсегда сохранится в наших сердцах, а продолжающаяся и развивающаяся газета "КБ" будет лучшим памятником ей.

Одесская государственная академия строительства и архитектуры выражает глубокое соболезнование близким, родным, друзьям, сотрудникам в связи с тяжелой утратой.

нуты».

С середины 70-х годов прошлого века и до 2017 года Стаселькова С.П. бессменно возглавляла редколлегия одной из старейших вузовских многотиражных газет Украины «Кадри будовам». В номерах нашей гозеты отразилась многогранная повседневная жизнь высшего учебного заведения на протяжении целой эпохи. Это – дела и раздумья многих поколений, педагогов, фронтовиков, ветеранов, тысяч и тысяч студентов. Это – фундаментальное описание истории Академии месяц за месяцем, год за годом.

Светлана Павловна отдала этому делу всей жизни свой талант, вдохновение, огромный организаторский дар. Была неотделима от своего детища – нашей гозеты.

Многие выпускники Академии бу-

**8 ТРАВНЯ - ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ
ТА ПРИМИРЕННЯ**

**9 ТРАВНЯ - ДЕНЬ ВЕЛИКОЇ
ПЕРЕМОГИ НАД НАЦИЗМОМ**

Картина художника П.А. Кривоногова

ПРЕДАННЫЙ МОРЮ – МИХАИЛ ИВАНОВИЧ КИСЕЛЕВ

Михаил Иванович Киселев родился в г. Одессе в 1913 г. в семье рабочего-железнодорожника. Окончив 7 классов школы №24, поступил в школу рабочей молодежи, а потом в железнодорожный техникум при заводе Январского восстания. Ему пришлось учиться и работать.

Техникум окончил в 1932 г. и сразу пошел работать на станкостроительный завод.

В 1935 г. его призвали в армию в г. Минск (БССР), где он окончил техническое училище и дальше – срочная служба (до 1939 г.) в 218 артиллерийском полку 51-й Перекопской дивизии.

Михаил Иванович участвовал в Финской войне, брал неприступную линию Маннергейма (и это зимой при температуре 40 градусов ниже нуля). В 1940 г. освобождал Бессарабию.

В октябре 1940 г. М.И. Киселева перевели в 256-е стационарные авиационные мастерские – техникум цеха вооружения, где он работал до 1943 г. Принимал самое активное участие в обороне Одессы и в боях за Кавказ.

С 1943 по 1946 гг. служил в 4-й Воздушной армии 2-го Белорусского фронта начальником специальных полевых мастерских по ремонту авиавооружения.

М.И. Киселев был награжден орденом Красной Звезды (за взятие г. Керчи), орденом Отечественной войны II ст. (за форсирование реки Одер), медалями «За отвагу», «За взятие Берлина» и другими. Демобилизовался из армии в 1946 г.

После демобилизации работал инспектором Одесского облвоенкомата. Как истинный одессит, Михаил с детства был влюблен в море, не мог жить без морской стихии.

С 1947 по 1971 гг. (24 года) работал в Одесском Высшем инженерно-морском училище, 1971-73 гг. – в плавотряде Черноморского Морского пароходства.

Михаил Иванович Киселев обучался в школе яхтсменов и стал капитаном-яхтсменом при Одесском городском комитете по делам физкультуры и спорта в 1939 году, а с 1946 года работал инспектором Областного комитета физкультуры и спорта горсовета г. Одессы.

С 1947 г. М.И. Киселев работал в Одесском Высшем инженерно-морском училище (ОВИМУ) – являлся начальником яхт-клуба водной станции ОВИМУ. Будучи первым начальником одесского яхт-клуба, который тогда находился на территории Судоремонтного завода, неустанно работал над его восстановлением, привлекая молодежь, влюбленную в море. Работая в ОВИМУ, Михаил Иванович заведовал плавательной практикой курсантов. На балансе «мореходки» были пароход «Экватор» (трофейное судно немецкой постройки), судно «Взнити» (ранее принадлежавшее британской семье), яхты «Азимут», «Комсомолия» и «Лейтенант Шмидт» (бывшее название – «Мояна»), которую во время оккупации Одессы от угона в Румынию спасли яхтсмены Г. Зайцева и Л. Пиотровский, спрятав ее в плавнях Дуная.

В 1950 г. ему присвоено звание старшего лейтенанта службы морского флота. Был капитаном яхты «Лейтенант Шмидт» ОВИМУ.

С 1960 г. его назначили капитаном «Азимут».

За подготовку командного состава училища Министерство Морского флота вынесло благодарность М.И. Киселеву в 1960 г. как тренеру по парусному спорту.

В 1963 г. Михаила Ивановича Киселева наградили именными часами за 1-е место ОВИМУ в спартакиаде по многоборью.

С 1964 г. Михаил Иванович работает преподавателем ОВИМУ на кафедре Физкультуры.

В 1967 г. ему объявлена благодарность начальника ОВИМУ за большие заслуги в деле развития морского флота.

С 1970 г. – мастер спорта СССР ДСО «Водник». Имеет почетные грамоты Управления ММФ.

С 1973 г. Михаил Иванович Киселев работал в Одесском инженерно-строительном институте (ОИСИ) на кафедре Водоснабжения до 1992 г. учебным мастером. Он был поистине мастером на все руки – умело работал на всех станках. Михаил Иванович много работал с молодежью в яхт-клубе. Среди его воспитанников был мастер спорта – яхтсмен Г.П. Владыченко (ректор ОИСИ), с которым они позже организовали городской яхт-клуб, который и сейчас находится в Кирпичном переулке. М.И. Киселев был капитаном парусника «Лейтенант Шмидт», на котором курсанты Высшего мореходного училища проходили практику.

Профессор кафедры водоснабжения ОИСИ Галина Марковна Ларкина, бывший член команды парусника «Лейтенант Шмидт», вспоминает: «Мне повезло участвовать в походе на этой яхте по маршруту Одесса-Констанца-Одесса. Михаил Иванович был строгим капитаном, любил дисциплину, но при этом был прост в общении. Курсанты относились к нему с уважением и любовью. Его отличала честность, порядочность. Он был вспыльчивый, но отходчивый. Если он принимал решение, то переубедить его было

тяжело. Свои мысли он высказывал прямо и любому, независимо от чина и должности».

На балансе ОИСИ были две яхты – «Метеор» и «Спейс». В состав экипажа яхты «Метеор» входили: капитан М.И. Киселев, Г.П. Владыченко, Б.Ф. Бондарь, И.Д. Нелуш, Г.П. Балдук и студенты В.А. Лишневский, В.В. Нефедов. В состав экипажа яхты «Спейс» входили: капитан Г.П. Владыченко, Б.А. Копанев, М.И. Киселев, В.И. Гиршман, Г.М. Ларкина, П. Забило, В.А. Кобринец, С. Ямбров, В. Сизенцева, В. Кузнецов. Они составляли костяк сборной команды города-героя Одессы. Команда яхты «Спейс» под руководством Михаила Ивановича Киселева на протяжении 70-90-х гг. принимала активное участие практически во всех соревнованиях яхт, которые проводились на городском, всесоюзном и международном уровнях. Во многих международных гонках яхта «Спейс» выиграла много кубков. Так и в гонке Одесса-Констанца-Варна-Одесса, она снова выиграла кубок (капитаном в этой гонке был С. Амроз).

Михаил Иванович входил в состав Совета капитанов яхт-клуба г. Одессы и, как говорили «деды»-яхтсмены, треть яхт ходила под парусами, которые шил или ремонтировал сам Михаил Иванович. Он это любил и делал профессионально. У меня сохранился холщевый мешочек, который дядя Миша (как ласково мы его называли) сшил для получения денег в кассе.

Умер Михаил Иванович Киселев 17 июля 1992 г. (27 лет назад), но сотрудники кафедры до сих пор вспоминают, как праздник 23 февраля по традиции встречали на ул. Средней у дяди Миши. На столе всегда стояло его фирменное блюдо – рыба в томате в большой эмалированной миске.

Алла Решетникова

СОБОР НОТР-ДАМ ДЕ ПАРИ И ПЕРСПЕКТИВЫ ЕГО РЕСТАВРАЦИИ

Весь мир потрясла ужасная весть о том, что 15 апреля 2019 г. от пожара сильно пострадал шедевр мировой архитектуры – собор Нотр-Дам де Пари. На глазах многочисленных очевидцев, под прицелом многих камер, обрушился ажурный шпиль собора, воссозданный в XIX в. Ценнейший объект Всемирного Наследия ЮНЕСКО – собор Нотр-Дам де Пари является великолепным образцом ранней готики. Одна-

ко очевидно, что в этом соборе органично соединились черты романского стиля и готики. Первые камни храма были заложены в 1163 г. французским королём Людовиком VII и римским папой Александром III, специально прибывшим в Париж для участия в этой торжественной церемонии. Основные строительные работы осуществлялись до 1250 г., но лишь в 1345 г. были завершены скульптурное убранство и отделка собора. Следует отметить, что всемирной славе этого памятника зодчества очень способствовал выход в свет в 1831 г. романа Виктора Гюго «Собор Парижской Богоматери».

Опыт реставрации собора Нотр-Дам де Пари в середине XIX в., которой руководил архитектор Эжен Эмманюэль Виолле-ле-Дюк (1814-1879), вселяет надежду на то, что и в первой четверти XXI в. все повреждения и утраты, нанесенные памятнику пожаром, будут исцелены заботливыми и умелыми руками реставраторов. По мнению некоторых экспертов,

реставрационные работы могут обойтись в 1000 000 000 €. Потрясающим является тот факт, что собор Нотр-Дам де Пари загорелся в день 50-летия со дня смерти архитектора Анри Денё (1874-1969), руководившего с 1915 по 1938 гг. реставрационными работами по воссозданию Реймского собора. Реймский собор сильно пострадал от пожара, который возник в результате попадания немецкого снаряда в строительные леса 19

сентября 1914 г. Возрождение готического собора в Реймсе – убедительное свидетельство того, что, используя богатейший опыт предшественников и новейшие достижения науки, уже в наше время современные реставраторы смогут излечить и раны парижской святыни. Собор Нотр-Дам де Пари имеет самые благоприятные перспективы и будет успешно отреставрирован.

Юрий Письмак

Поезія, як зазначено в ухвалі ЮНЕСКО, може стати відповіддю на найгостріші та найглибші духовні запити сучасної людини, але для цього необхідно привернути до неї якнайширшу громадську увагу. Крім того, Всесвітній день поезії повинен дати можливість ширше заявити про себе малим видавництвам, чий-

ВСЕСВІТНІЙ ДЕНЬ ПОЕЗІЇ

ми зусиллями, в основному, доходять до читачів творчість сучасних поетів та літературним клубам, які відроджують споконвічну традицію живого звучання поетичного слова. Цей день, вважає ЮНЕСКО, повинен сприяти створенню в засобах масової інформації позитивного образу поезії як справжнього сучасного мистецтва, відкритого людям. 21 березня в кінолекторії музею

Одеської державної академії будівництва та архітектури відбулась науково-літературна конференція, присвячена Всесвітньому дню поезії. Кандидат історичних наук, доцент кафедри українознавства Г.І. Макушина підготувала доповідь про витоки та традиції свята та найвідоміших українських та світових

поетів-ювілярів 2019 року. Студенти груп А-122, 215, АД-126, ТВ-408, викладачі О.В. Вишневська та І.І. Мосичева, бібліотекар І категорії Г.М. Ролевич підготували ґрунтовні та цікаві доповіді про маловідомі факти життя та творчості поетів Т.Шевченка, Д. Павличка, С. Руданського, О. Пушкіна, Р. Бернса, М. Лермонтова, Й. Бродського. У виконанні студентів В. Коваліва, Ю. Дяченко, А. Перпері, І. Гандибула, А. Черницька, В. Дейніс, В. Лященко пролунали поезії Т. Шевченка, Д. Павличка, Р. Бернса, Б. Окуджави, С. Єсеніна, О. Пушкіна, Е. Асадова, М. Петрових, Т. Ділана.

КАДРИ БУДОВАМ

Редактор: Юрій ПИСЬМАК
Дизайн та верстка: Світлана САВЧЕНКО
Редакція зберігає за собою право скорочення і літературного редагування прийнятих до друку текстів. Статті друкуються мовою оригіналу та можуть містити думки, що не співпадають з позицією редакції.

Щомісячне видання. Розповсюджується безкоштовно.
Адреса редакції: 65029, м. Одеса, вул. Дідріхсона, 4, приміщення редакційно-видавничого відділу.
Тел.: (048) 729-85-34, 9-534.
Матеріали для розміщення в газеті надсилати на ел. адресу: rio@ogasa.org.ua

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі Одеської державної академії будівництва та архітектури. Обсяг: 1,5 друкованих аркуша. Наклад: 100 екз. Зам. №_____. Реєстр. Од №83.